Dosarul nr. 21r-2297/22 Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
1-22051074-02-21r-16122022 Judecător Ion Morozan

D E C I Z I E

27 decembrie 2023 municipiul Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,
în componență:
Președintele ședinței de judecată, judecător Spoială Alexandru
Judecătorii Gîrbu Silvia şi Băbălău Denis

a judecat, în lipsa participanților la proces, în ordine de recurs, recursul avocatului Marian Babără în numele condamnatului Stratan Serghei declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr.21-76/2022 din 30 noiembrie 2022, la cererea privind aplicarea retroactivității legii penale, înaintată de condamnatul Stratan Serghei *****, născut la 14.04.1994, originar și domiciliat în*****

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar şi a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal

C O N S T A T Ă:

1. La 29.04.2022 în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a parvenit spre examinare cererea apărătorului, avocatului Marian Babără în apărarea intereselor condamnatului Stratan Serghei ***** prin care solicită să-i fie redus termenul stabilit de pedeapsă, în temeiul aplicării efectului retroactivității legii penale, în baza art.70 alin.(3^1) din Codul penal.

Potrivit cererii s-a solicitat aplicarea în privința condamnatului Stratan Serghei a legii penale mai favorabile prin reducerea pedepsei stabilite acestuia prin decizia Colegiului penal lărgit al Curţii Supreme de Justiție din 27.01.2017, dosarul nr. lra-7/2017, pe art.188 alin.(5) CP de la 14 ani închisoare la 10 ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, la noua pedeapsă stabilită de inclus parțial partea neexecutată a pedepsei aplicate prin decizia Colegiului penai lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2016, cu stabilirea pedepsei definitive de 17 (șaptesprezece) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Termenul executării pedepsei în privința lui Stratan Serghei de calculat din data pronunțării încheierii, cu deducerea perioadei aflării sub arest şi a

pedepsei executate începând cu 14 ianuarie 2014 până la data pronunțării încheierii, inclusiv.

Ca motiv s-a mai invocat că, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27.01.2017, dosarul nr. lra-7/2017 , a fost admis recursul ordinar declarat de avocat în numele inculpatului Stratan Serghei, au fost casate parțial sentința Judecătoriei Sîngerei din 26 octombrie 2015 şi decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 aprilie 2016, în cauza penală în privința lui Stratan Serghei, s-a rejudecat cauza în partea stabilirii pedepsei şi s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care Stratan Serghei s-a considerat condamnat în baza art.188 alin. (5) Cod penal, la 14 (paisprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis. În temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, la pedeapsa stabilită s-a inclus parțial partea neexecutată a pedepsei aplicate prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2015, cu stabilirea pedepsei definitive de 21 (douăzeci şi unu) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Termenul executării pedepsei în privința lui Stratan Serghei se calculează din 24 ianuarie 2017, cu deducerea perioadei aflării sub arest şi a pedepsei executate de inculpat începând cu 14 ianuarie 2014 până la 24 ianuarie 2017, inclusiv.

S-a menționat că, Stratan Serghei, a.n. 14.04.1994, a fost condamnat pentru o faptă comisă la 12 ianuarie 2014, pe cînd avea vârsta de 19 ani. Prin legea pentru modificarea şi completarea unor acte legislative nr.163/2017, publicată la 20.10.2017, a fost completat art.70 Cod penal cu aliniatul (3^1), prin care s-a stabilit că, la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vîrsta de 21 de ani, care au săvârşit infracțiune la vârsta de la 18 pînă la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime.

Reieşind din conținutul sancțiunii stabilite la art.188 alin.(5) CP, pentru această infracțiune este stabilită pedeapsa cu închisoare de la 12 la 15 ani.

Prin urmare, norma penală intervenită după rămânerea irevocabilă a hotărârii de condamnare stabileşte o altă limită maximă de pedeapsă ce putea fi aplicată condamnatului, care nu putea depăşi 10 ani închisoare , pe cînd pedeapsa numită Iui Stratan S., de 14 ani închisoare, depăşeşte maximul legal posibil.

2. *Prin încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) nr.21-76/2022 din 30 noiembrie 2022*, s-a admis cererea apărătorului, avocatului Marian Babără în apărarea intereselor condamnatului Stratan Serghei *****, privind aplicarea efectului retroactiv al legii penale în temeiul art. 10^1, art. 70 alin. (3^1) din Codul penal.

S-a stabilit lui Stratan Serghei ***** în baza art. 188 alin. (5) din Codul penal pedeapsa de 10 (zece) ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin.(4) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor stabilite, la pedeapsa stabilită condamnatului Stratan Serghei ***** în baza art.188 alin.(5) Cod penal prin prezenta încheiere în formă de 10 ani închisoare, s-a cumulat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilită prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2016 în baza art.145 alin.(2) lit.a),b),i),j), 85 Cod penal de 14

ani închisoare, cu stabilirea pedepsei definitive de 21 (douăzeci şi unu) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Termenul executării pedepsei în privința lui Stratan Serghei ***** se calculează din 30 noiembrie 2022, cu deducerea perioadei aflării sub arest şi a pedepsei executate de inculpat începând cu 14 ianuarie 2014 până la data judecării cauzei în conformitate cu prevederile art. 88 alin.(3) Cod penal.

3. *Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, avocatul Babără Marian în numele condamnatului Stratan Serghei* a formulat cerere de recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr.21-76/2022 din 30 noiembrie 2022, solicitând casarea parțială a încheierii recurate în partea referitoare ta stabilirea pedepsei lui Stratan Serghei în temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, dispunând ca la noua pedeapsă stabilită de inclus parțial partea neexecutată a pedepsei aplicate prin Decizia Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2016, cu stabilirea lui Stratan Serghei a pedepsei definitive de 17 (șaptesprezece) ani închisoare, cu executarea pedepsei in penitenciar de tip închis. Termenul executării pedepsei în privința lui Stratan Serghei de calculat din data pronunțării deciziei, cu reducerea perioadei aflării sub arest și a pedepsei executate începând cu 14 ianuarie 2014 pînă la data pronunțării deciziei inclusiv, în rest, încheierea de menținut.

În motivarea cererii de recurs, apărarea a invocat faptul că în asemenea mod, instanța, cu toate că i-a redus recurentului un termen de pedeapsă de 4 ani, nu a aplicat același raționament şi față de pedeapsa definitivă, încâlcind limitele cumulului parțial de pedepsei instituit anterior de instanțele de judecată.

Potrivit prevederilor art.10^1 alin.(l) CP dacă, după rămânerea definitivă a hotărîrii de condamnare şi pînă la executarea completă a pedepsei privative de libertate, a muncii neremunerate în folosul comunității sau a amenzii, a intervenit o lege care prevede unul din aceste tipuri de pedeapsă, dar cu un maxim mai mic, sancțiunea aplicată se reduce la acest maxim dacă depășește maximul prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, în mod subsidiar, reducând pedeapsa pentru condamnarea în baza art. 188 alin. (5) Cod penal de la 14 ani închisoare la 10 ani închisoare, prima instanță era obligată să aplice aceiași reducere şi față de pedeapsa definitivă de 21 ani închisoare, urmând să o reducă la termenul de 17 ani închisoare.

Concluziile date rezidă şi din decizia Curții Supreme de Justiție în interesul legii, din 17.12.2020, potrivit căreia prin introducerea alin. (3^1) în art. 70 din Codul penal, legiuitorul nu doar că a introdus o categorie intermediară de persoane între persoanele adulte şi persoanele minore, ci a stabilit, implicit, faptul că în condițiile stabilirii tratamentului sancționator, vârsta persoanelor adulte începe de la 21 de ani, iar finalitatea urmărită de legiuitor constă în ameliorarea severității pedepsei aplicabile categoriei de făptuitori vizați, la toate fazele procesului penal - atât la examinarea cauzei, cât şi la executarea pedepsei.

Astfel, Plenul Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție concluzionează că,

soluția instanțelor de judecată, care va fi atât în litera, cât şi în spiritul legii, este aplicarea retroactivității legii penale mai blânde, în temeiul art. 10 şi art. 10^1 din Codul penal, raportat la art. 70 alin. (3^1) din Codul penal, şi în privința condamnaților care execută pedeapsa.

Astfel, indică apărarea că prima instanță trebuia să ateste că prevederile art. 70 alin. (3^1) din Codul penal, sunt aplicabile față de condamnatul Stratan Serghei ***** şi în partea ce ţine de cumularea pedepselor şi numirea pedepsei definitive

Atrage atenția că, reieșind din conținutul art.469 alin.(l) pct.14 CPP chestiunile care urmează să fie soluționate de către instanță la executarea pedepsei, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: liberarea de pedeapsă sau ușurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situației (art. 10 şi 10^1 din Codul penal), precum şi excluderii din hotărârea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; iar reieșind din conținutul art. 470 alin.(l) CPP, instanța care soluționează chestiunile privind executarea hotărârilor judecătorești, chestiunile privind executarea hotărârilor prevăzute la art.469 alin.(l) pct.l)-4), 6)-16),171) şi 18) se soluționează de către instanța de judecată din raza de activitate a organului sau a instituției care execută pedeapsa.

Opinează că instanța de recurs urmează să corecteze eroarea evidentă admisă de prima instanță şi să aplice în privința condamnatului legea penală mai favorabilă, cu reducerea pedepsei la noul maxim admisibil, precum şi să determine corespunzător, pedeapsa definitivă a acestuia, prin reducerea cu 4 ani a duratei acesteia, în mod proporțional.

Prin cererea privind suplimentarea cererii de recurs declarate împotriva încheierii Judecătoriei Chişinău sediul Buiucani din 30.11.2022, apărarea a declarat că după depunerea cererii de recurs în cauză a fost identificat un alt act judecătoresc ce are relevanță prezentei cauze şi care urmează să fie luat în considerație la determinarea pedepsei definitive condamnatului.

Astfel, prin încheierea Judecătoriei Bălți s. Central din 28 septembrie 2017, dosarul nr.21-129/17, a fost admis demersul înaintat de administrația Penitenciarului nr. 11 - Bălți şi, în conformitate cu art.84 alin.(4), art.85 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor stabilite prin decizia CSJ din 24.01.2017 (condamnat în temeiul art.188 al.5 CP la 14 ani închisoare, iar în baza art.84 al. 4 CP RM a fost adăugată parțial pedeapsa numită prin decizia CSJ din 28.06.2016) prin care i s-a stabilit definitiv spre executare 21 ani, închisoare în penitenciar de tip închis; - sentința judecătoriei Bălţi 05.02.2016 (condamnat în baza art.217/5 al.l CP la 180 ore muncă neremunerată iar conform art.84 al.4, 87 CP, munca neremunerată a fost înlocuită cu 90 zile închisoare; - sentința judecătoriei Sîngerei 17.12.2015, condamnat în baza art.317 al.l CP la 2 ani închisoare, în privința lui Stratan Serghei, i se stabilește definitiv pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 21 (douăzeci şi unu) ani şi 6 (şase) luni, cu executarea

pedepsei în penitenciar de tip închis.

Termenul executării pedepsei urmează a fi calculat din 28.09.2017, cu deducerea perioadei aflării sub arest şi a pedepsei executate de condamnat începând cu data de 14.01.2014 pînă la 28 septembrie 2017.

Prin urmare, la judecarea recursului şi aplicarea în privința condamnatului Stratan Serghei a legii penale mai favorabile, urmează a se ţine cont de această încheiere a instanței, care a stabilit pedeapsa penală definitivă acestuia, după pronunțarea în privința lui a mai multor hotărâri judecătorești irevocabile.

Ca rezultat, odată cu reducerea pedepsei definitive în baza deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27.01.2017 la 10 ani închisoare, instanța urmează să dispună şi casarea parțială a încheierii Judecătoriei Bălţi s. Central din 28 septembrie 2017, dosarul nr.21-129/17, determinând noua pedeapsă definitivă lui Stratan Serghei sub forma de închisoare pe un termen de 17 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, cu deducerea corespunzătoare a pedepsei executate începând cu 14 ianuarie 2014

4. Conform art.447 alin. (1)-(3) Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.*

În termenul stabilit de către instanța de recurs, acuzatorul de stat și condamnatul nu au formulat referință la cererea de recurs înaintată de apărare.

5. *Analizând şi apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale şi prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursul declarat este fondat şi pasibil de a fi admis, cu casarea încheierii şi remiterea cauzei la rejudecare, în aceeaşi instanță, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.*

Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

Potrivit art. 448 alin.(1) Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

În conformitate art.449 Codul de procedură penală, *judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil;* ***admite recursul, casând hotărârea****, parţial sau* ***integral, şi ia una din următoarele soluţii:*** *dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri,* ***dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond*** *dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod*

corespunzător.

Conform art.469 Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunităţii sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatei pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinţei în cazul existenţei altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.101 din Codul penal); 13[1]) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.961 din Codul penal);* ***14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10[1] din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată;*** *15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripţie ale executării sentinţei de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităţilor care apar la punerea în executare a pedepselor; 17[1]) constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi.*

Iar, în temeiul art.471 alin.(1) Codul de procedură penală, *chestiunile specificate la art.469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei*

care pune în executare pedeapsa. Soluţionarea de către instanţa de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) şi 2) se efectuează în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluţionării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)–9), instituţia care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluţionării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3) şi raportul medical respectiv. În şedinţa de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluţionarea chestiunii solicitate.

Conform prevederilor art. 10 Codul penal, *legea penală care înlătură caracterul infracţional al faptei, care uşurează pedeapsa ori, în alt mod ameliorează situaţia persoanei ce a comis infracţiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârşit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.*

Potrivit art. 10^1 Codul penal, *dacă, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi până la executarea completă a pedepsei privative de libertate, a muncii neremunerate în folosul comunităţii sau a amenzii, a intervenit o lege care prevede unul din aceste tipuri de pedeapsă, dar cu un maxim mai mic, sancţiunea aplicată se reduce la acest maxim dacă depăşeşte maximul prevăzut de legea nouă pentru infracţiunea săvârşită. Dacă, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la detenţiune pe viaţă şi până la executarea ei, a intervenit o lege care prevede pentru aceeaşi faptă numai pedeapsa închisorii, pedeapsa detenţiunii pe viaţă se înlocuieşte cu maximul pedepsei închisorii, prevăzută de legea nouă pentru acea infracţiune. Dacă legea nouă prevede în locul pedepsei închisorii numai pedeapsa muncii neremunerate în folosul comunităţii sau a amenzii, pedeapsa aplicată se înlocuieşte cu munca neremunerată în folosul comunităţii, dacă nu sânt interdicţii pentru aplicarea acesteia, fără a se putea depăşi maximul prevăzut de legea nouă. Dacă legea nouă prevede în locul pedepsei închisorii numai pedeapsa amenzii, pedeapsa aplicată se înlocuieşte cu amendă, fără a se depăşi maximul prevăzut în legea nouă. Ţinându-se seama de partea executată din pedeapsa închisorii, executarea pedepsei muncii neremunerate în folosul comunităţii sau, după caz, a amenzii poate fi înlăturată în întregime sau în parte. Pedepsele complementare, măsurile de siguranţă neprevăzute în legea nouă nu se mai execută, iar cele care au corespondent în legea nouă mai favorabilă se execută în conţinutul şi limitele prevăzute de această lege. Dacă o dispoziţie din legea nouă se referă la pedepse definitiv aplicate, se ţine seama, în cazul pedepselor executate până la data intrării în vigoare a acesteia, de pedeapsa redusă sau înlocuită potrivit dispoziţiilor alin.(1)-(4), (6) Dacă fapta pentru care persoana execută pedeapsa nu se mai consideră infracţiune în conformitate cu prevederile legii noi, ci constituie o contravenţie, sancţiunea contravenţională nu se mai aplică, indiferent de categoria şi mărimea*

sancţiunii prevăzute. În cazul în care, în temeiul efectului retroactiv al legii penale, se impune recalificarea faptei stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, instanţa de judecată, soluționând chestiunea privind executarea hotărârii respective, va recalifica fapta şi va aplica pedeapsa prin fixarea maximului sancţiunii prevăzute de legea penală mai favorabilă condamnatului, dacă pedeapsa stabilită prin hotărârea irevocabilă este mai mare decât maximul prevăzut de legea penală nouă, sau va menţine pedeapsa stabilită prin hotărârea irevocabilă.

6. Studiind materialele cauzei, Colegiul penal atestă că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 28.06.2016, Stratan Serghei ***** se consideră condamnat în baza art.145 alin.(2) lit.a), b), i), j) Cod penal la 13 (treisprezece) ani şi 4 (patru) luni închisoare. În temeiul art.85 alin.(l) Cod penal, la pedeapsa aplicată i se adaugă parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Teleneşti din 03 ianuarie 2014, stabilindu-i lui Stratan Serghei pedeapsa definitivă de 14 (paisprezece) ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 24.01.2017, se admite recursul ordinar declarat de avocatul Brînză Snejana în numele inculpatului Stratan Serghei, se casează parțial sentința Judecătoriei Sîngerei din 26 octombrie 2015 şi decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălţi din 13 aprilie 2016, în cauza penală în privința lui Stratan Serghei *****, se rejudecă cauza în partea stabilirii pedepsei şi se pronunță o nouă hotărâre, după cum urmează: Stratan Serghei ***** se consideră condamnat în baza art. 188 alin. (5) Cod penal, la 14 (paisprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, la pedeapsa stabilită se include parțial partea neexecutată a pedepsei aplicate prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2016, cu stabilirea pedepsei definitive de 21 (douăzeci şi unu) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Termenul executării pedepsei în privința lui Stratan Serghei se calculează din 24 ianuarie 2017, cu deducerea perioadei aflării sub arest şi a pedepsei executate de inculpat începând cu 14 ianuarie 2014 până la 24 ianuarie 2017, inclusiv. În rest, celelalte dispoziții ale hotărârii atacate se mențin.

7. În contextul normelor de drept indicate supra, raportate la circumstanțele de fapt, Colegiul penal reține, că încheierea contestată este neîntemeiată prin concluziile formulate, or instanța de fond urma să verifice și să statueze asupra tuturor cerințelor de fapt invocate, dar și să le supună cercetării prin prisma circumstanțelor cauzei, având în vedere normele de drept aplicabile la caz, pronunțându-se asupra acestora prin actul procesual adoptat.

8. Conform art.70 alin.(3^1) Codul penal, *la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vîrsta de 18 ani, dar nu au atins vîrsta de 21 de ani, care au săvîrşit infracţiune la vîrsta de la 18 pînă la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanţa, ţinînd cont de personalitatea infractorului, ajunge la*

concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracţiunea săvîrşită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanţa de judecată.

În conformitate cu art. 79 alin.(1) Codul penal, *ţinînd cont de circumstanţele excepţionale ale cauzei, legate de scopul şi motivele faptei, de rolul vinovatului în săvîrşirea infracţiunii, de comportarea lui în timpul şi după consumarea infracţiunii, de alte circumstanţe care micşorează esenţial gravitatea faptei şi a consecinţelor ei, precum şi de contribuirea activă a participantului unei infracţiuni săvîrşite în grup la descoperirea acesteia, instanţa de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracţiunea respectivă, sau una mai blîndă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvîrşit infracţiunea se consideră circumstanţă excepţională. Săvîrşirea infracţiunii de către persoanele care au atins vîrsta de 18 ani, dar nu au atins vîrsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanţa de judecată drept circumstanţă excepţională.*

Potrivit art.84 alin.(1) Codul penal, *dacă o persoană este declarată vinovată de săvîrşirea a două sau mai multor infracţiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanţa de judecată, pronunţînd pedeapsa pentru fiecare infracţiune aparte, stabileşte pedeapsa definitivă pentru concurs de infracţiuni prin cumul, total sau parţial, al pedepselor aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, iar în privinţa persoanelor care nu au atins vîrsta de 18 ani şi a persoanelor care au atins vîrsta de 18 ani, dar nu au atins vîrsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate – pe un termen nu mai mare de 12 ani şi 6 luni. În cazul în care persoana este declarată vinovată de săvîrşirea a două sau mai multor infracţiuni uşoare şi/sau mai puţin grave, pedeapsa definitivă poate fi stabilită şi prin absorbirea pedepsei mai uşoare de pedeapsa mai aspră.*

9. Mai mult ca atât potrivit Deciziei Curții Supreme de Justiție din 17.12.2020 privind examinarea recursului în interesul legii, privind soluționarea neunitară, de către colegiile penale ale curților de apel, a aplicării retroactivității legii penale mai blânde, în cazul condamnaților care au săvârșit infracțiunea, la vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani – art. 70 alin. (3^1), art. 84 alin. (1) și art. 85 alin. (1) Codul penal, în raport cu prevederile art. 10 și 10^1 Codul penal, Curtea a statuat că reglementările art. 70 alin. (3^1) și (4), art. 84 alin. (1) și art. 85 alin. (1) Codul penal, modificate prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017, în vigoare, din 20 decembrie 2017, au efect retroactiv, adică se extind asupra persoanelor respective, care au săvârșit faptele imputate până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale (art. 10 alin. (1) Codul penal, art. 469 alin. (1) pct. 14) Codul de procedură penală).

Colegiul penal remarcă, că extinderea acțiunii legii penale asupra persoanelor care au săvârșit fapte criminale înainte de intrarea în vigoare a acestei legi reprezintă

un deziderat ce subzistă politici penale, menit să asigure eficiența legii şi acoperă nu doar perioada cât este activă, ci şi intervalul de timp anterior intrării sale în vigoare. Legiuitorul stabilește limitativ cazurile în care legea penală nouă retroactivează, şi anume în cazurile în care ușurează pedeapsa sau în alt mod ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea. Totodată, prevederile art. 10 Codul penal se extind inclusiv asupra persoanelor care au săvârșit faptele infracționale până la intrarea în vigoare a legii şi care inclusiv execută pedeapsa. Astfel că, condițiile imperative consacrate de legea penală sunt aplicabile direct cauzei penale a condamnatului Stratan Sergiu.

Prevederile art. 70 alin. (3^1) Codul penal, statuează în mod elocvent că, ușurarea pedepsei se realizează prin metoda introducerii modificărilor în partea generală a Codului penal cu referință la vârsta unor categorii de infractori ce se determină prin micșorarea termenului maximal al pedepsei.

De asemenea, potrivit pct. 45 din Hotărârea pentru controlul constituționalității (Sesizarea nr. 27a/2014) din 27.05.2014, Curtea Constituțională a menționat că în materie penală, preeminența dreptului generează aplicabilitatea principiului retroactivității legii penale mai favorabile. În context, Curtea a mai enunțat expres că în materie penală se aplică legea în vigoare la momentul comiterii faptei, şi nu legea intrată în vigoare după consumarea infracțiunii, cu excepția legii mai favorabile, care are efect retroactiv. Astfel, în sensul art. 22 din Constituție în coroborare cu art. 10 din Codul penal, neretroactivitatea legii penale vizează orice circumstanță care duce la înrăutățirea situației persoanei, fără a se limita doar la mărimea şi categoria pedepsei aplicate. Suplimentar din cuprinsul Hotărârii Curții Constituționale rezultă că aplicarea legii penale mai favorabile este un adevărat principiu, ceea ce înseamnă că, în ipoteza unei situații tranzitorii, legea penală mai favorabilă se aplică în toate cazurile. Într-adevăr, în acord cu opinia Curții Constituționale, trebuie apreciată excepția retroactivității legii penale mai favorabile ca fiind obligatorie, ceea ce înseamnă că organele judiciare trebuie să aplice legea nouă mai favorabilă, în temeiul art. 15 din Constituție, chiar dacă lipsesc normele de aplicare. pentru a fi incidente dispozițiile art. 10 din Codul penal.

De menționat că, *în cauza Scoppola vs. Italia (nr.2) din 17 septembrie 2009*, Curtea Europeană a reținut, „articolul 7§1 din Convenție nu garantează doar principiul neretroactivității legilor penale mai severe, dar de asemenea şi implicit principiul retroactivității legii penale mai blînde. Acest principiu se transpune prin regula după care, dacă legea penală în vigoare la momentul comiterii infracțiunii şi legile penale posterioare, adoptate înainte de pronunțarea unei decizii definitive sunt diferite, judecătorul trebuie să o aplice pe aceea ale cărei dispoziții sunt mai favorabile acuzatului.”.

10. Prin urmare, Colegiul penal reține că, instanța de judecată a omis faptul că împrejurările cauzei supuse judecății, îi este incidentă legea penală mai favorabilă, şi anume art. 70 alin. (3^1) și 84 alin. (1) Codul penal, care a fost modificat prin Legea

nr.163 din 20.07.17, în vigoare din 20.12.2017, apreciind greșit circumstanțele cauzei și interpretând eronat normele aplicabile și prin urmare se califică de instanța de recurs ca incidente procesuale.

În acest sens, instanța de recurs conchide că, circumstanțele nou elucidate echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, ceea ce implică casarea încheierii integral, cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanța de fond, în alt complet de judecată, pentru înlăturarea omisiunilor admise.

Concomitent, Colegiul penal remarcă, că la rejudecarea cauzei instanța de fond urmează, urmează să se țină cont de esența cererii, poziția părților în ședința de judecată, dispozitivele sentințelor puse în executare, modul de soluționare a chestiunii apărute cu referire la prevederile art. 70 alin. (3^1) și 84 alin. (1) Codul penal, după caz, opinia referitor la care principiu se aplică – retroactivitatea legii penale.

Totodată Colegiul afirmă asupra necesității studierii și a materialelor prezentate în instanța de recurs de către apărare și anume copia încheierii Judecătoriei Bălți sediul Central din 28.09.2017, și prin urmare să emită o hotărâre legală și întemeiată.

11. Potrivit prevederilor art. 7 Codul de procedură penală, *procesul penal se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova şi ale prezentului cod.*

Conform art. 20 a Constituției Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti atunci când drepturile, libertăţile şi interesele acesteia au fost violate.*

În acest context, instanța deși era obligată să examineze și să se expună asupra fiecărui motiv, argument, aspect de încălcare a prevederilor legale, invocate în acest sens în cererea înaintată, potrivit acestor prevederi legislatorul a prevăzut expres rolul activ pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor cauzei. Or, neexpunerea asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile. Conform practicii CEDO, în cauza *Fomin c. Moldovei, Cererea nr. 36755/06*, Curtea a statuat că: „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta precum şi posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanță de Recurs”. Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiției (*c.f. Hirvisaariv. Finland, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001*).

CEDO, în speța *Luka contra României* a evidențiat că, art. 6 implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părţile au fost ascultate şi să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art. 6 îi atribuie „instanței” obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor şi probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk împotriva Ţărilor de Jos, citată anterior, p. 19-20, pct. 59 şi 61*). Curtea evidențiază că trebuie

să se ţină seama de relevanța şi incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu s-a pronunțat la încheierea cauzei (*Jahnke şi Lenoble împotriva Franţei (dec.), nr. 40490/98, CEDO 2001-IX; şi Dima împotriva României, 16 noiembrie 2006*).

Mai mult, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părţi că, cererile lor au fost analizate cu atenție şi oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care instanța o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară şi simplă, precisă, concisă şi fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere. La fel de exactă trebuie să fie motivarea şi în ce privește cererile pe care le-a respins. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Lipsa unei motivări adecvate cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească afectează grav respectarea garanțiilor procedurale a părților la un proces echitabil. În același timp se precizează că, obligația instanței de a-şi motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov şi alţii c. Rusiei (2007) §85*).

Colegiul penal consideră că, argumentele invocate de participanții la proces sunt importante pentru rezultatul procesului şi necesită un răspuns concret în hotărâre. Pe când abținerea instanței ierarhic inferioare de furnizarea unui răspuns explicit la un şir de argumente invocate, constituie o încălcare a art. 6 alin. (1) CEDO, deoarece participanților nu le-a fost acordată posibilitatea de a şti dacă aceste argumente au fost neglijate sau respinse, şi în ultimul caz, cauzele acestei respingeri.

Reieșind din acțiunile instanței de fond, Colegiul penal conchide, că este în imposibilitatea de a repara erorile comise de către prima instanță, din care considerente va dispune rejudecarea cauzei respective de către instanța de fond Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), în alt complet de judecată. Mai mult, la o nouă examinare, Colegiul Penal consideră, că prima instanță urmează să verifice argumentele cererii înaintate în prezenta cauză în raport cu argumentele recursului declarat de către avocatul Marian Babără şi să adopte o soluție certă, corectă şi motivată.

Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța care a examinat fondul nu a efectuat, prin ce au fost încălcate normele dreptului procedural şi dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea încheierii atacate şi remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Astfel, reieșind din faptul că, circumstanțele nou stabilite nu pot fi examinate de către instanța de recurs, Colegiul penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond.

12. La o nouă examinare, instanța de fond urmează să țină cont de cele enunțate mai sus şi să emită o hotărâre legală, întemeiată şi motivată în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

13. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău

D E C I D E :

Se admite recursul avocatului Marian Babără în numele condamnatului Stratan Serghei declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr.21-76/2022 din 30 noiembrie 2022, casează integral încheierea și trimite cauza la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecător: Spoială Alexandru

judecător Gîrbu Silvia

judecător Băbălău Denis